

PREKEN, visitasgudstjeneste i Glemmen kirke søndag 9. juni 2024

Johannes 1,35–51

De første disiplene

35 Dagen etter sto Johannes der igjen sammen med to av disiplene sine. 36 Da Jesus kom gående, så Johannes på ham og sa: «Se, Guds lam!» 37 De to disiplene hørte hva han sa og fulgte etter Jesus. 38 Jesus snudde seg og så at de fulgte ham, og han sa: «Hva leter dere etter?» De svarte: «Rabbi, hvor bor du?» Rabbi betyr lærer. 39 «Kom og se!» sa Jesus. De gikk da med ham og så hvor han bodde, og de ble hos ham den dagen. Det var omkring den tiende time.

40 Andreas, Simon Peters bror, var en av de to som hadde hørt det Johannes sa, og som hadde fulgt etter Jesus. 41 Han fant nå først sin bror Simon og sa til ham: «Vi har funnet Messias!» – Messias betyr «Den salvede». 42 Så førte han Simon til Jesus. Jesus så på ham og sa: «Du er Simon, sønn av Johannes. Du skal hete Kefas» – det er det samme som Peter.

43 Dagen etter ville Jesus dra til Galilea. Da fant han Filip og sa til ham: «Følg meg!» 44 Filip var fra Betsaida, den byen Peter og Andreas var fra. 45 Filip traff Natanael og sa til ham: «Vi har funnet ham som Moses har skrevet om i loven, og som også profetene har skrevet om: Det er Jesus fra Nasaret, Josefs sønn.» 46 «Kan det komme noe godt fra Nasaret?» sa Natanael. Filip svarte: «Kom og se!» 47 Jesus så Natanael komme gående og sa: «Se, der er en sann israelitt, en som er uten svik.» 48 «Hvor kjenner du meg fra?» spurte Natanael. Jesus svarte: «Jeg så deg før Filip ropte på deg, da du satt under fikentreet.» 49 Da sa Natanael: «Rabbi, du er Guds Sønn, du er Israels konge.» 50 «Tror du fordi jeg sa at jeg så deg under fikentreet?» sa Jesus. «Du skal få se større ting enn dette.» 51 Så sa han: «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Dere skal se himmelen åpnet og Guds engler gå opp og gå ned over Menneskesønnen.»

PREKEN

God søndag, kjære folkens! Nå er det tid for å snu seg mot dem som sitter rundt deg og hilse og si hei og god søndag! Kanskje til og med en liten high five eller et håndtrykk.

For i dag handler det om å bli sett, og å bli kalt.

Vet dere hva det betyr?

Vi skal utforske det litt i denne prekenen, hva det er å være kalt og bli kalt. Men nå er du i hvert fall sett!

Det er godt å være sett, i hvert fall som oftest, og det er godt å være anerkjent og ønsket velkommen inn i fellesskapet.

Men om Jesus likte å bli sett?

I teksten Morten leste, står det at Jesus var ute og gikk, og da pekte Johannes døperen på ham og sa: Se, Guds lam!

Noe kryptisk for mange av oss i vår tid, det der med Guds lam, det skal vi ikke bruke tid på i dag, så den som vil fordype seg i lammets rolle i jødisk og kristen tro, må bli med i en bibelgruppe eller komme på bibelkveldene til menigheten her! Men altså, jeg tror det med Guds lam var litt kryptisk for de menneskene som hørte det den gangen også, men noen ble nysgjerrige og fulgte etter Jesus. Han merket det, at han var sett, og så stanset Jesus.

Han snur seg og spør: Hva leter dere etter? Og de vet kanskje ikke helt hva de skal si, men de spør: Hvor bor du, Rabbi? Rabbi betyr lærer, og er en respektfull måte å tiltale Jesus på. Og hva svarer Jesus: Ingenting om at det ikke bryr dem, eller hvorfor de spør om det, men han sier: Kom og se! Og så følger de etter ham. De blir kalt til å gå dit Jesus går.

Kanskje var din vei til gudstjenesten i dag sånn: At noen sa: Kom og se!

Kom og tenn et lys, kom og lytt til ordet, kom og syng!

En invitasjon gitt med varme og med ekthet gir lyst til å følge med og få del i det den som inviterer har å by på.

-

I neste avsnitt er kallet annerledes, det er Andreas, som nå navngis og som var en av de to som ble med Jesus for å se hvor han bodde, som tar med seg sin bror, Simon, til Jesus, og Jesus ser på Simon og sier: Du er Simon, sønn av Johannes. Hvorfor sier han det? Han bekrefter Simon. Hans

menneskeverd, hans integritet, hans tilhørighet. Så gir han Simon et nytt navn: Du skal hete Kefas, som er det samme som Peter, som betyr klippe.

Så nærmest ut av det blå, navngir Jesus en disippel som skal få svært stor betydning i kirkehistorien. Kanskje aller størst.

For Peter er den som Jesus gir nøkkelmakten til, til å binde og løse synder, og Peter regnes som den første pave. Den første som blir vigslat til sitt kall.

Vi må repetere de andre kallshistoriene også:

Jesus fant Filip, står det, og sier til ham: Følg meg! Så Filip, han ble funnet. Han fulgte ikke etter, han ble ikke ført til Jesus av et søsken, men han ble funnet av Jesus. Så traff Filip en som heter Natanael og forsøkte å overbevise ham om at Jesus oppfylte skriftene.

For alle disse var jøder og kjente den hebraiske bibelen. Jesus også. Og når vi leser og lytter til evangelietekstene, og særlig Johannes-evangeliet, er det viktig at vi husker på det. At de aller fleste som opptrer i tekstene er jøder. Det er noen få romere, kananeere, samaritanere også videre, men langt de fleste er jøder. Og når de diskuterer, er det jøder som diskuterer med jøder. Med fariseere, skriftlærde, prester. Derfor brukes det ganske harde ord innimellom, for det kan man gjøre når man diskuterer med likesinnede. Men når vi lar Jesus og evangeliet diskutere med jøder i våre prekener, refleksjoner og undervisning for barn og unge, må vi være oppmerksomme på at vi kan risikere å gå inn i en fryktelig kirkelig tradisjon som har åpnet for antisemittisme og anti-jødiske holdninger gjennom hele kirkens historie. Dette skjer dersom vi generaliserer jøder og det jødiske som noe negativt som står i mørk kontrast til det lyse i evangeliet. Vi må huske at jøder og jødedom er levende mennesker og en levende religion i dag, og omtale dem med respekt, også når vi finner at jøder i det nye testamentet er beskrevet med negative adjektiver.

Den gode og beleste jøden Filip prøver altså å forklare Natanel at han tror Jesus oppfyller skriftene, han sier: Det er Jesus fra Nasaret. Natanael svarer med et ironisk spørsmål: Kan det komme noe godt fra Nasaret? En skulle tro det var en fra Fredrikstad som hadde fått høre at frelseren selv er fra Sarpsborg!

OG Filip sier: Kom og se!

Igjen denne varme, åpne invitasjonen til å reise seg og sette seg i bevegelse og oppdage hvor Jesus går.

Og Natanael blir med Filip, og får en god samtale med Jesus selv. Natanael lar seg overbevise fordi Jesus kjenner ham før han har hatt møtt ham. Han har en overjordisk erfaring på jorden. En erfaring med religion.

Så ulike fortellinger i en fortelling. Så ulike kallelser. Og mange flere enn disse kan vi lese om i evangelietekstene, men også i den hebraiske bibelen, og også i brevene i det nye testamentet.

Så nå inviterer jeg deg til å huske dine egen kalls-fortelling. Snu deg og se bakover. Hvilke spor ser du av Guds kallelse i ditt liv? Hva har ført deg dit du er i dag?

Som ordfører, eller skoleelev, eller kantor, eller kokk?

Hva gjorde at du havnet der du er nå, eller hva gjorde at du valgte det yrket eller den tjenesten du har hatt i hjem og yrkesliv? Og kan vi snakke om kall når vi snakker om sånt?

Martin Luther utviklet en kallsetikk som er veldig god, noe av det beste fra Luther, spør du meg, han mente at alle mennesker har et kall eller en oppgave gitt av Gud, og at dette kallet kan manifestere seg i ulike aspekter av livet, inkludert arbeid, familie og samfunn.

Luther mente at alle yrker og oppgaver, enten de er religiøse eller sekulære, er like verdifulle i Guds øyne. Det er ikke bare prester og munk (eller kateketer, diakoner, kantorer og prester) som har et guddommelig kall; alle har en rolle å spille i å skape mer himmel på jord. Tjenesten for nesten, hverdagslivets hellighet, ansvaret og plikten hver enkelt har til å ta etisk rette valg i alt vi gjør, og Gud som arbeidets kilde: Luther så på alt arbeid som en gave fra Gud og som en måte Gud virker gjennom mennesker. Når man utfører sitt arbeid, samarbeider man med Gud i å opprettholde og forbedre verden.

Luther mener altså at alle aspekter av livet kan være en del av Guds plan og at man kan tjene Gud gjennom sine daglige handlinger og yrker. Det være

seg som skoleelev, sykepleier, politi, seniorrådgiver, barnehagelærer, gårdsarbeider, hjemmearbeidende, boligmegler, ordfører!... i alt dette utøver den dømte sitt kall.

For dåpen er for den kristne en vigsling til tjeneste i verden. Et kall til å følge etter Jesus og gjøre det Jesus gjorde: Se mennesker, lytte til hva de trenger, forsøke å oppdage hva det er Gud holder på med på dette sted, og falle inn i og forsterke det. Der hvor vi til enhver tid er. Der hvor vi til en hver tid tilbringer vår hverdag. Der hvor Jesus bor.

For hvor bor Jesus? Hvor kan vi følge etter ham?

Jeg tror vi vil bli overrasket mange ganger. Det er klart Jesus bor i kirken. Men Gud sier det sånn: I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er knust og nedbøyd i ånden. Og han sier: For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin sønn den enbårne, så ingen skal gå tapt, men ha evig liv.

Jesus bor der menneskene bor. Og han sier til oss: Kom og se! Jeg har store ting på gang, og du er invitert til å være en del av det.

Dåpen er også et livslangt kall til å hvile og ta imot Guds nåde, og til tider i livet er det alt vi klarer og kan. Det er også rett. Sykdom, fysisk og psykisk, alder og annet, gjør i blant at vi ikke kan gi, men trenger å få. Det er også en tjeneste for Gud, og være en som tar imot fra andre. Slik vi gjør det i nattverden som vi snart skal få dele. Da kaller Gud deg på nytt til nådens bord og sier: Vær ikke redd. Jeg har kalt deg ved navn. Du er min.

Lesetekst 1

Jesaja 50,4–5

Herrens tjener er tillitsfull

4 Herren Gud har gitt meg disiplers tunge

så jeg kan styrke den trette med et ord.

Morgen etter morgen vekker han mitt øre

så jeg kan høre på disiplers vis.

5 Herren Gud har åpnet mitt øre.

Jeg var ikke trassig

og trakk meg ikke tilbake.

Lesetekst 2

Romerne 8,28–30

28 Vi vet at alt tjener til det gode for dem som elsker Gud, dem han har kalt etter sin frie vilje. 29 Dem som han på forhånd har vedkjent seg, har han også på forhånd bestemt til å bli formet etter sin Sønns bilde, så han skal være den førstefødte blant mange søsken. 30 Og dem som han på forhånd har bestemt til dette, har han også kalt. Dem som han har kalt, har han også kjent rettferdige, og dem som han har kjent rettferdige, har han også herliggjort.